

Drugi Regionalny Okrągły Stół Polska, Dolnośląskie 16 listopada/8 marca 2023

Organizator: Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska

cieplej@cieplej.pl

www.daeis.pl

www.cieplej.pl

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 967051.

Spis treści

1	Tło spotkania.....	3
2	Część pierwsza - Drugi Regionalny Okrągły Stół woj. dolnośląskiego.....	4
2.1	Data, logistyka i uczestnicy.....	4
2.2	Program.....	4
2.2.1	Mechanizm finansowy „Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów”. Planowane zmiany w ustawie	5
2.2.2	Model one-stop-shop na poziomie regionalnym prezentacja kompleksowej obsługi inwestycji.....	5
2.3	Dyskusja i rekomendacje.....	6
2.4	Załączniki	9
3	Część druga - Drugi Regionalny Okrągły Stół woj. dolnośląskiego	9
3.1	Data, logistyka i uczestnicy.....	9
3.2	Program.....	10
3.2.1	Powitanie.	11
3.2.2	Prezentacja UMWD Departament Funduszy Unijnych.....	11
3.2.3	Prezentacje banków.....	11
3.3	Dyskusja i rekomendacje.....	13
3.4	Załączniki	14

1 Tło spotkania

Tło 2ROS w głównej mierze stanowiła przyjęta przez rząd Strategia Renowacji, która określa ilość budynków objętych koniecznością renowacji w określonych ramach czasowych. W dokumencie zdefiniowano cele wyznaczone do realizacji:

- Likwidacja barier utrudniających finansowanie działań zwiększających efektywność energetyczną, takich jak:
  - inflacja
  - niska świadomość społeczna, zarówno ekologiczna jak i ekonomiczna,
  - niska zamożność społeczeństwa zwłaszcza w mniejszych miastach i na obszarach wiejskich,
  - przywiązanie i oczekiwanie na dalsze bezzwrotne formy finansowania inwestycji,
  - zbyt małe zaangażowanie sektora finansowego w finansowanie efektywności energetycznej,
- wstępne działania jakie należy podjąć na Dolnym Śląsku, aby zwiększyć inwestycje w zrównoważoną energię:
  - wesprzeć działania doradców energetycznych oraz finansowych,
  - usprawnić realizację inwestycji w formule ONE-STOP-SHOP (pomoc i obsługę w przygotowaniu dokumentacji, uruchamiania mechanizmów finansowych, realizacji i realizacji inwestycji)
  - zredukować bariery zniechęcające do zaangażowania sektora prywatnego w inwestycje wspierające efektywność energetyczną.
  - Potrzebny model obsługi inwestycji skracający czas podejmowania decyzji
  - Długi okres oczekiwania na wykonawcę uniemożliwia prawidłową i terminową realizację planowanych inwestycji, niezbędne jest uruchomienie zintensyfikowanie szkolenia zawodowego na poziomie majstra i technika budowlanego. Potrzebna jest debata na temat podwyższania kwalifikacji zawodowych oraz kształcenie ponadpodstawowe w zawodach związanych z termomodernizacją i OZE. Zdaniem rady jest to równie istotny kierunek umożliwiający efektywne i trwałe inwestowanie w renowacje energetyczne budynków .
  - Wszystkie działania i planowania wydatków na lata 2021-2026 zostały zakończone dotyczące poprawy efektywności energetycznej na Dolnym Śląsku i służą do osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz przedstawionego przez Unię Europejską programu „Zielony Ład.”

Wymienione powyżej tezy oraz rekomendacje jakie zostały wypracowane podczas spotkań rady w ramach inicjatywy „Inteligentne Finanse dla Inteligentnych Budynków” były punktem wyjścia do opracowania programu Drugiego Regionalnego Okrągłego Stołu dotyczącego Finansowania Efektywności Energetycznej w województwie dolnośląskim. Bazą do rozważań były nie tylko bariery finansowe ale również trudności w zakresie dostępności usług czyli braki wykwalifikowanej kadry wykonawczej. Drugi Regionalny Okrągły Stół był kontynuacją, podsumowaniem i zamknięciem panelu i debaty rozpoczętej 16 listopada 2022 podczas dwudniowej konferencji „Ku neutralności klimatycznej” zorganizowanej również przez Dolnośląską Agencję Energii i Środowiska.

2 Część pierwsza - Drugi Regionalny Okrągły Stół woj. dolnośląskiego

2.1 Data, logistyka i uczestnicy

Pierwsza część drugiego Okrągłego Stołu miała miejsce 16 listopada stacjonarnie podczas konferencji „Ku Neutralności Klimatycznej”

SEKTORY	uczestnicy	Udział %
Finansowy	35	18,6%
Samorządowy	58	30,8%
Eksperski	59	31,4%
TBS, spółdzielnie	36	19,2%
Razem	188	1

2.2 Program

Program wydarzenia:

Sesja plenarna

Powitanie:

- **Pan Jerzy Żurawski**, Członek Zarządu SAPE/Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska-organizator Powitanie oraz krótki rys profilu dwudniowej konferencji „Ku neutralności klimatycznej” jako 13-iej z rządu dorocznej konferencji zorganizowanej przez DAEiŚ, poświęconej efektywności energetycznej, zawierającej zróżnicowane komponenty:
  - Założenia Fali renowacji w skali kraju i regionu
  - Jej aspekty prawne i finansowe, programy pozyskiwania środków i ułatwienia
  - Problemy z fachowym potencjałem ludzkim
  - Nowoczesne rozwiązania i technologie budowlane
  - Zarządzanie energią, magazynowanie i sterowanie
- Tradycyjna tematyka poszerzona o działania w ramach europejskich programów RoundBaltic oraz Build-UpSkills

Wystąpienia otwarcia:

- *Przegląd pod względem energochłonności budynków na terenie Dolnego Śląska* **Tomasz Gałązka**, Departament Gospodarki Niskoemisyjnej MRiT
- *Rekomendowany scenariusz renowacji do 2050 oraz sposoby renowacji* **Arkadiusz Węglarz**, KAPE S.A.
- *Przegląd rozwiązań w zakresie renowacji zasobów* **Dariusz Heim**, Politechnika Łódzka
- *Efektywne systemy energetyczne. Alternatywne źródła energii* **Łukasz Sajewicz**, Fundacja Świadomi Klimatu
- *Inteligentne i energooszczędne budownictwo- zarządzanie energią*, **Beata Kluczbeg**, EL-PIAST.
- *Poprawa efektywności energetycznej- nowe możliwości finansowania*, **Marek Szczepański**, BOŚ

Wystąpienia wstępne do dyskusji

- *Mechanizm finansowy „Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów”. Planowane zmiany w ustawie, Pan Krzysztof Szymański, Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska*
- *Model one-stop-shop na poziomie regionalnym prezentacja kompleksowej obsługi inwestycji, Edyta Żak, Fundacja Praktyków Biznesu*

2.2.1 Mechanizm finansowy „Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów”. Planowane zmiany w ustawie

Pan Krzysztof Szymański, Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska

Prelegent rozpoczął prezentację od przedstawienia definicji termomodernizacji oraz od przedstawienia najczęstszych ulepszeń jakie są rekomendowane w audytach termomodernizacyjnych. W kolejnym kroku wspomniano o premii termomodernizacyjnej, o którą mogą się ubiegać osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz osoby fizyczne. W celu uzyskania premii termomodernizacyjnej konieczne jest uzyskanie oszczędności energii na poziomie 25% lub w przypadku modernizacji systemu grzewczego 10%. Premia ta stanowi każdorazowo 16% nakładów inwestycyjnych pod warunkiem, że kredyt stanowi co najmniej 50% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego. W przypadku montażu i podłączenia mikroinstalacji PV następuje zwiększenie premii z 16% do 21%. Zwiększono także dofinansowanie dla modernizacji, które obejmują m.in. wzmocnienie konstrukcji poprzez zastosowanie kotew. Druga część ustawy dotyczy audytów remontowych, w których poza ulepszeniem termomodernizacyjnym występuje także ulepszenie remontowe. W tym obszarze przyznawana jest premia remontowa wysokości 15 % nakładów inwestycyjnych, jednak tylko kiedy przedmiotem przedsięwzięcia remontowego jest budynek wielorodzinny, którego użytkowanie rozpoczęło się przed dniem 14 sierpnia 1961 roku. W zakresie planowanych zmian w ustawie przewiduje się: zwiększenie wsparcia dla kompleksowej termomodernizacji, premia samorządowa pozwalająca na wsparcie nawet do 80% w przypadku zastosowania niskoemisyjnego źródła ciepła lub podłączenia do sieci ciepłowniczej oraz premie OZE, która może wynosić do 50% wartości przedsięwzięcia.

2.2.2 Model one-stop-shop na poziomie regionalnym prezentacja kompleksowej obsługi inwestycji

Edyta Żak, Fundacja Praktyków Biznesu

System pracy wg standardów one stop shop ma wiele twarzy i oferuje wiele możliwości. Do pracy z JST zgłaszają się firmy doradcze, generalni wykonawcy, specjaliści. Jednak każda termomodernizacja kończy się naborem budowlanych ekip wykonawczych. I dopiero tutaj zaczynają się schody! Na rynku spotkają się Państwo z następującymi modelami działania one stop shop:

- a. Model doradztwa – inicjuje działania, oferuje konsultacje specjalistów
- b. Model wsparcia – wspiera głównie fazę przygotowania inwestycji i jej odbioru
- c. Model realizacji – realizacja budowy, dokumentacja
- d. Model CPR – jako jedyny model na rynku obejmuje cały proces termomodernizacji od inicjacji po rozliczenie i dalszy monitoring

2.3 Dyskusja i rekomendacje

Moderator: **Pani Aleksandra Żmudzińska, ekonomista, członek rad nadzorczych współwłaściciel firmy SYGMA sp. Z o.o.**

Teza debaty:

Kraje UE zobowiązały się do roku 2050, osiągnąć „neutralność klimatyczną”. Aby zrealizować cel stajemy przed ogromnym wyzwaniem w zakresie renowacji zasobów budowlanych. Zgodnie z szacunkami Komisji Europejskiej przywoływanymi w komunikacie „Fala renowacji”, w UE co roku podlega renowacji ok. 11% budynków, a wskaźnik renowacji ukierunkowanej na poprawę efektywności energetycznej budynków wynosi jedynie 1%. Planowane są gruntowne zmiany, szczegóły zamieszczono w Długoterminowej Strategii Renowacji Budynków

Rządowy scenariusz renowacji do 2050 r. zakłada że w ciągu 30 lat z 14,5 mln budynków 65% ma być neutralnych klimatycznie tj. 9,5 mln. Przyjmując populację Dolnego Śląska na poziomie 3 mln, na nasze woj. przypada rocznie 785,4 tys. budynków, co podzielone przez 30 lat = 26.180 tys. budynków rocznie, po podzieleniu na 365 dni daje nam ok. 70 budynki dziennie. Ile to będzie kosztować? Oraz jak pozyskać inteligentne finanse dla osiągnięcia celu?

Pytania kierujące dyskusję:

1. Jakie są kluczowe bariery w efektywności energetycznej oraz jaka jest ich hierarchia?
2. Jakie są dobre praktyki oraz przykłady, które mogłyby być zaadaptowane na Dolnym Śląsku?
3. Jak uruchomić aktywność podmiotów publicznych?
4. Jaki jest najprostszy oraz najskuteczniejszy mechanizm prawno-ekonomiczny, który zadziała?
5. Jaka taktyka będzie najlepszym wyborem? Czy jeden sprawdzony model dla efektywności energetycznej, czy różnorodność modeli oraz ich przegląd i wówczas rekomendacje przez rynek i konkurencję?

Pytania szczegółowe do uczestników debaty:

1. Łukasz Kasprzak – czy i jakie dotychczasowe mechanizmy zostaną utrzymane oraz na jakie nowe mechanizmy finansowania renowacji energetycznej budynków możemy liczyć? Czy przeanalizowano ile budynków można będzie poddać skutecznej renowacji w ramach RPO ?
2. BGK Paweł Chorąży– czy unijne formy finansowego wsparcia renowacji budynków oraz mechanizmy polskie – z doświadczeń BGK oraz na podstawie prognoz będą wystarczającym impulsem do realizacji celu strategii (w ramach nowego rozdania środków UE).
3. BOŚ – jakie BOŚ bank przygotował mechanizmy finansowe dla przedsiębiorstw? Czy będą wystarczające by pobudzić poprawę efektywności energ. budynków należących do przedsiębiorców?
4. Andrzej Rajkiewicz – Round Baltic – Co wniósł dla Polski program Round Baltic ? Jakie są wnioski na dziś? Czy dotychczas mało popularne formuła finansowania efektywności energetycznej: ESCO oraz Performance Contracting będą stosowane szerzej?
5. Radosław Gawlik – jak Pan widzi ze swojego punktu widzenia realizację strategii renowacji, przede wszystkim bariery finansowe, jaki jest Pana zdaniem potrzebny poziom minimalnego wsparcia aby zaktywować pozostałe środki dostępne na rynku ?
6. Krzysztof Smolnicki – Fundacja wspiera działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej – EE wśród JST, czy realizacja poprawy EE jest opłacalne? Jakie mechanizmy

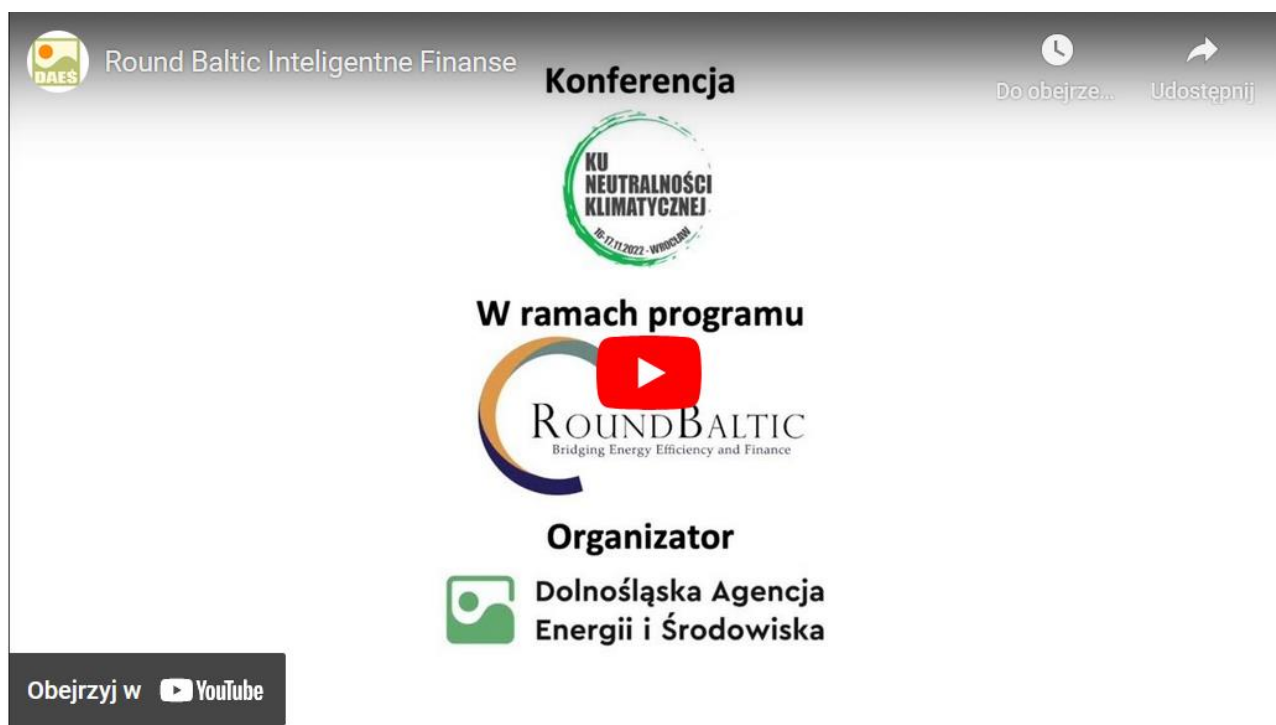
- są przez fundację aktualnie promowane. Czy propozycje NFOSiGW oraz WFOŚiGW są dla właścicieli indywidualnych wystarczające?
7. Stanisław Kordasz (zarządca) – jak widzą renowacje swoich zasobów, czy nowelizacja ustawy termomodernizacyjnej (zwiększenie dotacji) będzie kluczową formą, wystarczającą przy podejmowaniu decyzji modernizacyjnych; jakie są hamulce poprawy efektywności energetycznej w ich zasobach: środki finansowe, techniczne, społeczne (brak świadomości problemu, niechęć do zmian, obawa przed wzrostem opłat)
  8. Wiesław Żrebiec (TBS-y) – jak widzą renowacje swoich zasobów, czy nowelizacja ustawy termomodernizacyjnej (zwiększenie dotacji) będzie kluczową formą, wystarczającą przy podejmowaniu decyzji modernizacyjnych; jakie są hamulce poprawy efektywności energetycznej w ich zasobach: środki finansowe, techniczne, społeczne (brak świadomości problemu, niechęć do zmian, obawa przed wzrostem opłat)
  9. Tomasz Szewczyk – jak widzi Pan renowację obiektów należących do JST oraz budynków towarzyszących w mechanizmach finansowych, czy są wystarczające, co należy poprawić i jak poprawić?
  10. Marek Pasztetnik – co będzie istotne dla przedsiębiorców, czy preferencyjnych źródeł finansowania, których zawsze jest za mało?: Czy ceny nośników energii będą wystarczającym czynnikiem do poprawy efektywności energetycznej? Jak maksymalna stopa zwrotu z inwestycji będzie wystarczającą zachętą?
  11. Mariusz Tomiczek – na podstawie Państwa doświadczeń w jakim stopniu mechanizm PPP może umożliwić realizację celów poprawy efektywności energetycznej i renowacji energetycznej budynków
  12. Szymon Liszka – Jakie jest zainteresowanie termomodernizacji z wykorzystaniem białych certyfikatów? Czy białe certyfikaty mogą stać się wystarczającym mechanizmem aktywacji poprawy efektywności energetycznej i renowacji energetycznej budynków?

W podczas debaty w ramach drugiego Regionalnego Okrągłego Stołu programu Round Baltic, specjaliści dzielili się uwagami na temat polityki i mechanizmów finansowych dotyczących poprawy efektywności energetycznej zasobów budowlanych. W debacie udział wzięli specjaliści (członkowie rady doradczej oraz NAPE), przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego oraz bankowości (BOŚ). Zasoby do rewitalizacji do roku 2050 to ok. 7,5 mln budynków w kraju. 65% z nich ma osiągnąć neutralność klimatyczną. W skali Dolnego Śląska to nie tylko konieczność ukończenia 70-ciu remontów dziennie ale również wydatek na inwestycje rzędu 300 mld zł. Takie środki trzeba będzie pozyskać. Do tej pory źródłem finansowania były dotacje, premie termo modernizacyjne, ulgi (gdziekolwiek również podatkowe), pożyczki preferencyjne oraz mechanizmy ppp i w niewielkim stopniu Esco. Aktualnie układ dofinansowania się zmienia. Dotąd dominowały dotacje a teraz większy udział procentowy w funduszach (np. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) będą miały pożyczki. Również w inne fundusze z dotacjami nie będą ogólnodostępne : Fundusz Sprawiedliwej Transformacji związany jest wyłącznie z ziemią wałbrzyską. Takich miejscowych środków tylko dla zabytków lub tylko dla JST jest więcej. Na dodatek progi kwalifikacyjne ulegają podniesieniu. Oszczędność zużycia energii pierwotnej rośnie do 30%. Odejście od dotacji to kierunek przyjęty przez Unię Europejską, która promuje rozwój kredytów z częściową spłatą kapitału. Ponad 30 tys. budynków wspólnot i spółdzielni w Polsce skorzystało z systemu kredytu komercyjnego z premią termo modernizacyjną.

W obecnej sytuacji finansowo-makroekonomicznej zainteresowanie tą formą finansowania znacznie spadło. Należy jednak wprowadzać i promować rozwiązania oparte w większości na agregowaniu środków własnych różnego pochodzenia zamiast korzystania z dotacji, z wielu powodów. Środki własne wydawane są bardziej racjonalnie na przedsięwzięcia dające większą efektywność, oszczędności i szybszy zwrot. Dotacje mają określoną pulę, która może zostać wyczerpana przez jedną większą inwestycję. Rozdzielanie dotacji poza tym jest nieprzejrzyste a niektóre programy nie działają dobrze. Można się spodziewać, że wzrost cen energii wpłynie pozytywnie na pewne działania termo modernizacyjne i zwiększy zainteresowanie mechanizmem Esco. Skala przedsięwzięcia powoduje, że należałoby się również zastanowić nad sposobem wsparcia najuboższych w budownictwie mieszkaniowym lub pomyśleć na przykład o ulgach podatkowych na renowację.

Film z debaty :

<https://daeis.pl/2023/02/01/film-z-debaty-w-ramach-programu-round-baltic-na-temat-polityki-i-mechanizmow-finansowych/>

2.4 Załączniki

Lista załączników wgranych na dysk google (lub przesłanych mailem)

1. Lista uczestników w excel/ z podpisami
2. Miesięcznik Izolację relacja w numerze styczniowym 2023 i na stronie internetowej
3. Miesięcznik Rynek Instalacyjny relacja w numerze grudniowym 2023 i na stronie internetowej
4. Miesięcznik Materiały budowlane relacja w numerze grudniowym 2022 i na stronie internetowej
5. Miesięcznik Inżynier budownictwa relacja w numerze grudniowym 2022 i na stronie internetowej
6. Relacja w postaci filmu z debaty na temat finansów na www.daeis.pl link: <https://daeis.pl/2023/02/01/film-z-debaty-w-ramach-programu-round-baltic-na-temat-polityki-i-mechanizmow-finansowych/>

3 Część druga - Drugi Regionalny Okrągły Stół woj. dolnośląskiego

3.1 Data, logistyka i uczestnicy

DATA: 8 marca 2023 (ŚRODA), MIEJSCE: Sale konferencyjne przy ul. Trzebnickiej 42/44

SEKTORY	uczestnicy	Udział %
Finansowy	5	12%
Samorządowy	13	29%
Ekspertski	16	37%
TBS	10	22%
Razem	44	

3.2 Program

Program wydarzenia:

Otwarcie:

11:30-11:35 Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Powitanie uczestników: Andrzej Węgrzyn, pełnomocnik UMWD ds. transformacji energetycznej oraz Pan Jerzy Żurawski DAEIS

11:35-12:05 Blok funduszy w ramach UMWD

Inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego w zakresie poprawy efektywności wykorzystania energii, nowy program regionalny dla Dolnego Śląska, szansa dla przedsiębiorców, samorządów, organizacji pozarządowych. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Departament Funduszy Europejskich, Wydział Zarządzania Pan **Filip Baranowski** – specjalista ds. funduszy unijnych

12:05-12:15 Projekt UE ELENA w Banku Ochrony Środowiska S.A. dla samorządów, MŚP i mieszkalnictwa, oferta bankowa dla termomodernizacji oraz OZE– Pan **Wojciech Bodziacki**, Bank Ochrony Środowiska S.A.

12:15 -12:35 Nowa oferta finansowania efektywności energetycznej w ramach WFOŚiGW i NFOŚiGW. Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego Pan Przemysław Wojcieszak.

12:35-13:20 Program TERMO w nowej odsłonie. Pan **Tomasz Makowski**, Bank Gospodarstwa Krajowego

13:20-13:35 Propozycja finansowania inwestycji poprawy efektywności energetycznej dla mieszkalnictwa oraz MŚP– Pan **Maciej Bąbała**, , Bank BNP Paribas

13:35 – 13:50 Przerwa kawowa

13:50-14:10 Kompleksowa obsługa inwestora w zakresie termomodernizacji budynków czyli „wszystko w jednym miejscu” (one-stop-shop) – możliwości wdrożenia w polskich warunkach Pani **Edyta Żak** Centrum Przedsiębiorczości Racjonalnej; Fundacja Praktyków Biznesu

14:10 – 14:35 Realizacja inwestycji w formule PPP – Pan **Mariusz Tomiczek**, gmina Lubań.

14:35 -14:40 Finansowanie projektów innowacyjnych w przedsiębiorstwach Pan **Beniamin Dobosz**

14:40 – 15:20 Dyskusja

1. Czy i jak można wdrożyć kompleksową obsługę w zakresie poprawy efektywności
2. Czy oferta finansowania poprawy efektywności energetycznej w samorządach, MŚP i mieszkalnictwie jest wystarczająca?

3. Jak ułatwić dostęp do środków poprawy efektywności energetycznej?

Aktualizacja diagnozy, podsumowanie rekomendacji z I oraz II Okrągłego Stołu oraz z debaty przeprowadzonej podczas konferencji 17.11.2022 pt. Mechanizmy finansowe oraz polityka i środki wspierające renowację budynków – zrealizowanej w ramach Round Baltic, DAEŚ – Pan Jerzy Żurawski.

Podsumowanie prac, zakończenie i rekomendacje na przyszłość.

3.2.1 Powitanie.

Pan Jerzy Żurawski z DAEiŚ oraz pan Andrzej Węgrzyn Departamentu ds. Transformacji Energetycznej UMWD powitali gości, jednocześnie przedstawiając zarys zadania do wykonania w perspektywie do 2050 roku. Ustalono aby pytania i dyskusja miały miejsce w trakcie kolejnych prezentacji na temat mechanizmów finansowych.

3.2.2 Prezentacja UMWD Departament Funduszy Unijnych.

Pan Filip Baranowski zapoznał słuchaczy z nową perspektywą finansową Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska (dawny RPO) w latach 2021-2027, którego mechanizmy zostaną uruchomione w I kwartale 2024. Jest to ostatnia taka perspektywa z taką ilością dotacji, chociaż nawet i w niej rysuje się przewaga elementów zwrotnych, na szczęście z dużym komponentem umorzenia. Dzieli się na różne fundusze z ogromną przewagą Transformacji Środowiskowej. Ciekawym jej elementem jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji obejmujący subregion wałbrzyski.

Ogólnie dla uzyskania środków nie wystarczy wymiana źródła ciepła lecz oszczędność minimum 30% Energii Pierwotnej. Nie dotyczy to budynków zabytkowych gdzie oczekuje się jakiegokolwiek oszczędności. Jest to więc duża okazja dla poprawy ich stanu. W innych przypadkach warunkiem koniecznym dla środków na termomodernizację jest wykonanie (łącznie lub zamiennie) działań budowlanych wynikających z audytu.

PYTANIA W DYSKUSJI:

- Jakie warunki musi spełnić termomodernizowany budynek aby otrzymać dotację w stosunku do przepisów budowlanych (współczynniki okien, ścian itd.)?
- Czy Urząd Marszałkowski oczekuje pomocy w określeniu takiej metodologii?
- Czy wymóg 30% oszczędności Energii Pierwotnej to nie jest za mało, aby już za kilka lat nie dokonywać kolejnej renowacji?

3.2.3 Prezentacje banków.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się prezentacja banku BGK w wykonaniu pana Tomasza Makowskiego objaśniająca nowości programu TERMO. Program ten w nowej odsłonie występuje od 1.12.2022, od kiedy to wielkości premii wzrosły do 26% a przy wprowadzeniu OZE do 31% kosztów. Dodatkowo dla budynków wielorodzinnych przyznawane są granty w wysokości 10% kosztów netto. Premia może wzrosnąć nawet do 50% gdy w grę wchodzi wzmocnienie budynków wielopłytowych. Występują również premie remontowa i kompensacyjna (na remont byłych

lokali kwaterunkowych), oraz premia MZG czyli mieszkaniowych zasobów gminy nawet do 60% w przypadku zabytków lub rewitalizacji. Przyznane premie i granty są wpłacane na poczet kredytu zaciągnięto na renowację.

PYTANIA W DYSKUSJI:

- Jaki zakres i jaką postać ma mieć dokumentacja projektowa składana do BGK?

- Jakie są możliwości korzystania z programów dla budynków jednorodzinnych, osób fizycznych lub kilku wspólnot w jednym budynku?

Bank BOŚ S.A. prezentacją pana Wojciecha Bodziackiego przedstawił znany program ELENA , podobnie jak pan Maciej Bąbała z BNP Paribas, który to bank oprócz znanych już mechanizmów proponuje również, jako szybkie w uzyskaniu i proste, kredyty uzupełniające : „Prosty” oraz „Inwestycyjny”.

Pan Przemysław Wojcieszak z Dolnośląskiego Centrum Rozwoju Lokalnego przedstawił różne pola aktywności NFOŚiGW i WFOŚiGW w dziedzinie finansowania zróżnicowanych przedsięwzięć. Dla materii seminarium szczególnie ważne były możliwości finansowania elementów uzupełniających renowację budynków takie jak: instalacje biogazu lub klasycznych OZE, zmiany terenu na obszarach objętych sprawiedliwą transformacją oraz wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej na terenach gmin uzdrowiskowych. Są to dodatkowe programy wspierające renowację budynków lub ich ulokowania w terenie.

Pan Beniamin Dobosz przedstawił online zasady działania i strukturę programu finansowego FENG z podziałem na 4 główne obszary/ moduły : rozwoju gospodarczego, cyfryzacji gospodarki, transferu technologii i wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu.

Pan Mariusz Tomiczek zrelacjonował postępy modernizacji funkcjonalnej oraz termomodernizacji hali sportowej z basenem w Lubaniu realizowanej przy pomocy partnerstwa publiczno-prywatnego.

Jeszcze przed rozpoczęciem sesji plenarnej odbyło się wewnętrzne spotkanie pomiędzy przedstawicielami Gminy Bielawa, Związkiem Gmin Karkonoskich, reprezentowanym przez pana Łukasza Hadę, Fundacją Przedsiębiorczości Racjonalnej z panią Edytą Żak a panem Jerzym Żurawskim z DAEiŚ. Celem spotkania było ustalenie sposobu funkcjonowania oraz możliwych zagrożeń dla gmin, które zdecydowały się na otwarcie na swoim terenie „One Stop Shop” czyli „Wszystko W jednym Miejscu”. Poruszane były zagadnienia organizacyjne i prawne oraz ryzyko i korzyści z uruchomienia takiego punktu prowadzącego klienta od doradztwa poprzez audyt i pomoc w uzyskaniu finansowania do projektu i wykonawstwa. Uznano, że uruchomienie takiego punktu jest wskazane i zobowiązano panią Edytę Żak do przeanalizowania warunków takiego kroku.

3.3 Dyskusja i rekomendacje

3.3.1 Odpowiedzi na pytania stawiane w dyskusji:

- Mechanizmy pomocy z Funduszy Europejskich zostaną uruchomione na początku przyszłego roku więc metodologia kryteriów nie jest jeszcze określona ale musi być i z całą pewnością będzie. Jest więc okazja aby przygotować jej podstawowe elementy we współpracy z Urzędem Marszałkowskim. Podstawowym narzędziem będzie tu audyt, którego wskazania (poza samą wymianą źródła ciepła) będą wykonane wszystkie bądź w części. Dążymy oczywiście do spełnienia aktualnych wymogów budowlanych, co może być mechanizmem napędowym zmian w budynkach zabytkowych, gdyż tam do uzyskania pomocy wystarczy jakakolwiek oszczędność energii.

-Wymóg uzyskania oszczędności 30 % Energii Pierwotnej oczywiście mógłby być wyższy, ale z drugiej strony taka oszczędność jest zdecydowanie lepsza niż żadna. Brzmi to jak niemądry truizm ale miewaliśmy do czynienia ze zjawiskiem „kanibalizacji” funduszy kiedy w oczekiwaniu na lepsze warunki nowego programu- w efekcie nie korzystano z żadnego. Poza tym do owych 30% będzie można potem dodawać oszczędności z innych programów nie dotyczących bezpośrednio przekształcania budynku (biogaz, inne instalacje, OZE).

- Przyznanie premii termomodernizacyjnej BGK następuje oczywiście w oparciu o audyt, który wskazuje nieprzekroczenie zużytej Energii Pierwotnej albo wymaganiom budowlanym w zakresie izolacyjności, ale również na podstawie potwierdzenia, że przedsięwzięcie termomodernizacyjne nie wyrządza poważnych szkód środowiskowych oraz spełnia kryteria horyzontalne. Skorzystać z niej może każdy bez względu na status prawny z wyjątkiem jednostek budżetowych.

3.3.2 Rekomendacje.

- Współpraca z Bankiem BGK oraz innymi z nim związanymi w zakresie metodologii oraz kształtu dokumentacji projektowej składanej w banku z wnioskiem o dofinansowanie. Wprowadzenie zasady przyjmowania w audycie wartości najważniejszych parametrów (przegród, okien) zgodnie z aktualnymi przepisami budowlanymi. Z jednej strony przyspiesza to marsz ku neutralności klimatycznej a z drugiej nie powoduje konieczności kolejnych modernizacji za lat kilka.

- Współpraca o analogicznym charakterze z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Na razie zaprezentowana została oferta ogólna. Mechanizmy finansowe zostaną uruchomione pod koniec roku 2023 i wtedy techniczna pomoc DAEiŚ będzie cenna przy ustalaniu zasad i metod jako członka Grupy Roboczej zarówno przy programie Round Baltic jak i przy Build Up Skills.

- Organizacja na terenie Gmin Karkonoskich i w rejonie Kłodzka podstaw do powstania punktów „One Stop Shop” w terenie.

- Współpraca z Bankiem BNP Paribas, który zaproponował finansowanie kompleksowej renowacji około 30-tu kamienic z powiatów Nyskiego oraz Kłodzkiego.

- Przekazanie wyników i konkluzji 2 ROS na konferencji konserwatorów zabytków w Warszawie.

- Informacje na temat programu Round Baltic oraz 2 ROS podczas wyjazdów edukacyjnych ze studentami.

3.4 Załączniki

Lista załączników wgranych na dysk google (lub przesłanych mailem)

1. *Lista uczestników w excel/ z podpisami*
2. *prezentacje <https://daeis.pl/2023/02/28/inteligentne-finanse-dla-inteligentnych-budynkow-projekt-roundbaltic/>*